

V N O N C W

MKB
Nederland

PRINSJESDAG
NIEUWSBRIEF 2017

DINSDAG 19 SEPTEMBER

Voorwoord

'Kabinet legt basis voor investeringen in de toekomst. Nu doorpakken!'

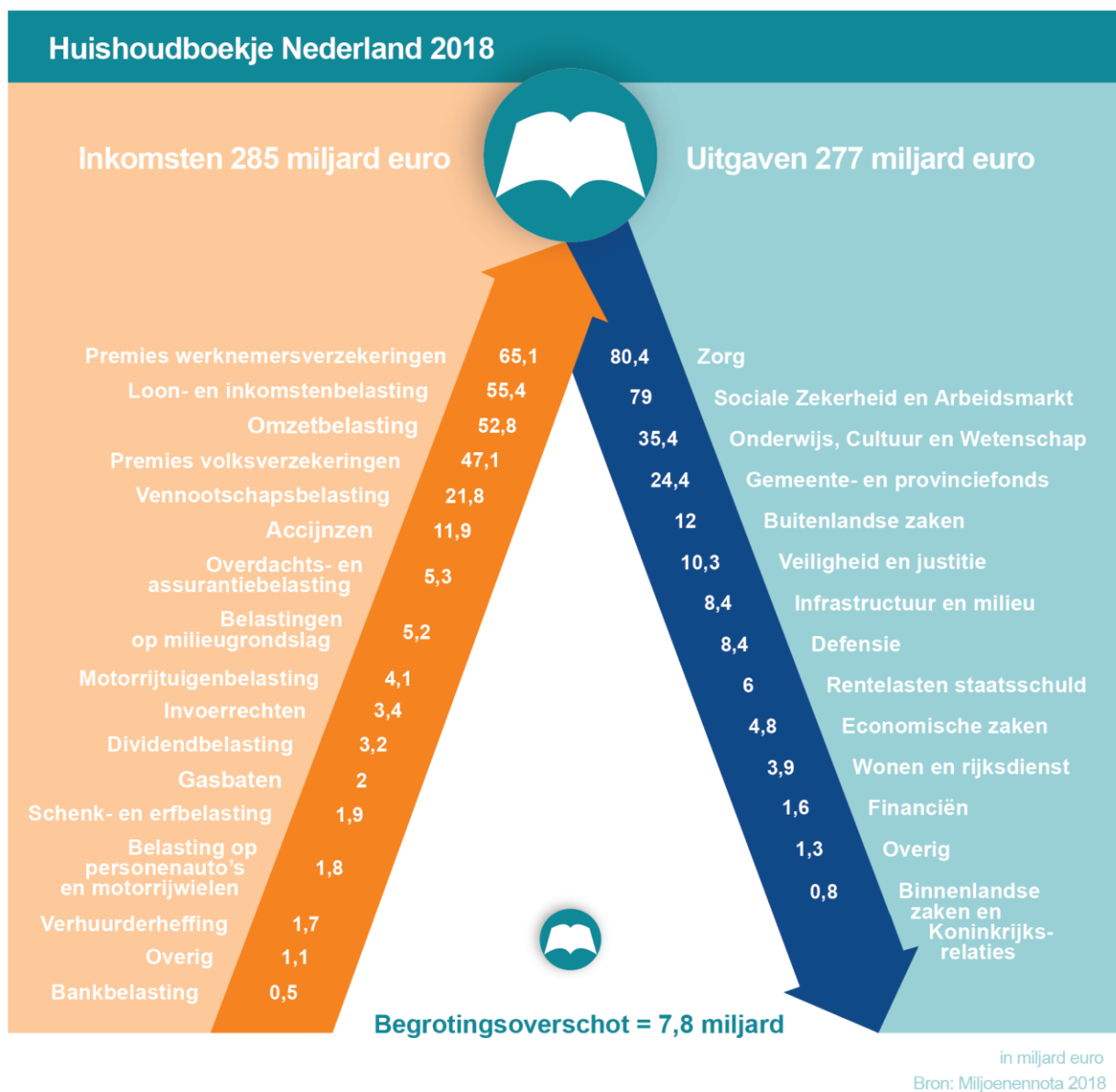
Deze Prinsjesdagnieuwsbrief bevat de plannen voor het komende jaar, lopende zaken en het economisch beeld zoals deze vandaag op Prinsjesdag 2017 bekend zijn gemaakt door het demissionaire kabinet. Vanwege de demissionaire status is dit een beleidsarme begroting zonder grote nieuwe beleidsveranderingen of -beslissingen of investeringen. Een beleidsarme begroting betekent echter niet dat er per 1 januari niets verandert. De Miljoenennota, de Rijksbegroting, het Belastingplan en alle bijbehorende stukken zijn beschikbaar op [de website van Rijksoverheid](#).

Zodra het Regeerakkoord beschikbaar komt, zullen VNO-NCW en MKB-Nederland een speciale Regeerakkoordniewsbrief maken met inzicht in de plannen van het nieuwe kabinet en wat deze voor ondernemers betekenen. Hierin zullen wij ook wijzigingen ten opzichte van de voorstellen in deze begroting inzichtelijk maken.

Het kabinet legt in de Miljoenennota de nadruk op:

- de veel hogere economische groei dan verwacht
- de daling van de werkloosheid in lijn met wat verwacht werd bij het regeerakkoord vijf jaar geleden
- aanzienlijk positievere overheidsfinanciën dan iedereen verwachtte
- aantrekkende lonen en inflatie
- Verbeterde koopkracht voor vrijwel groepen.

Het (demissionaire) kabinet sluit op Prinsjesdag na 1780 dagen de boeken met een keurige begroting. De overheidsfinanciën staan er netjes bij en de werkloosheid daalt onder de 400.000. Met de rugwind van de economische groei trekken ook de lonen en inflatie weer aan. Daarnaast zijn de afgelopen jaren belangrijke hervormingen doorgevoerd en akkoorden gesloten. Al met al laat Rutte-II met deze *brugbegroting* een goede basis na voor een nieuw kabinet', aldus VNO-NCW, MKB-Nederland en LTO Nederland. 'Met een goede combinatie van lastenverlichting en investeringen in mensen, infrastructuur en het ondernemingsklimaat kan het nieuwe kabinet hier straks uitstekend op voortbouwen.

Inhoudsopgave

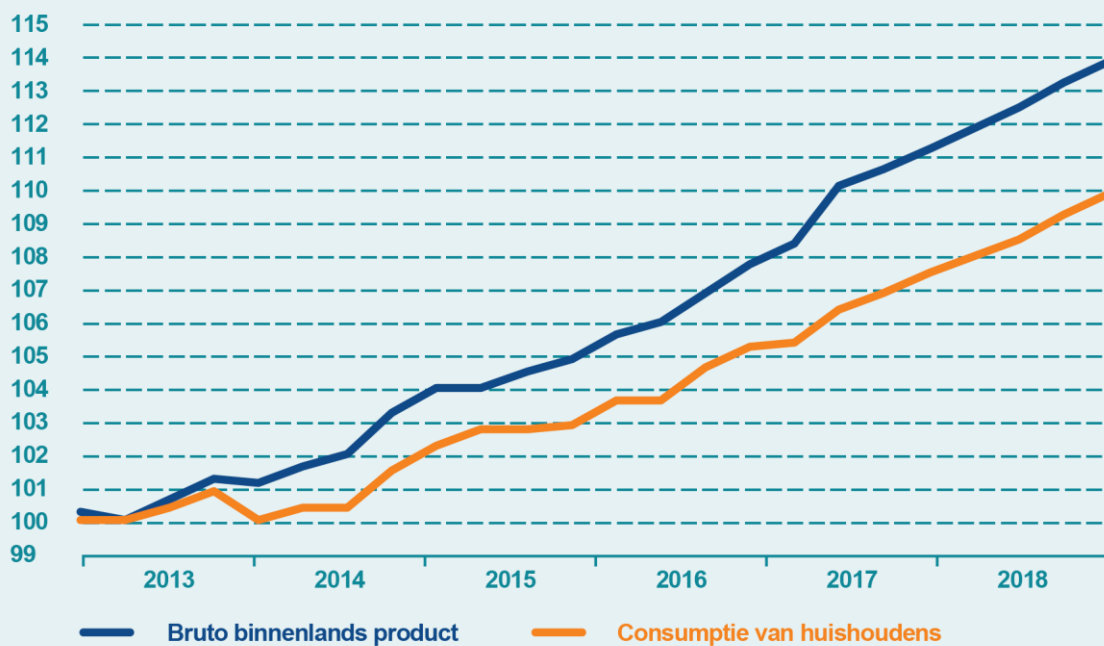
<u>1. ECONOMISCH BEELD.....</u>	<u>5</u>
<u>2. SOCIALE ZAKEN, ONDERWIJS EN GEZONDHEIDSZORG.....</u>	<u>9</u>
<u>3. FISCAAL & BELASTING.....</u>	<u>15</u>
<u>4. ONDERNEMERSCHAP, FINANCIERING & INNOVATIE.....</u>	<u>21</u>
<u>5. INFRASTRUCTUUR, ENERGIE & MILIEU, WONINGMARKT EN -BOUW.....</u>	<u>26</u>
<u>6. DEFENSIE EN VEILIGHEID.....</u>	<u>30</u>
<u>7. INTERNATIONAAL ZAKENDOEN.....</u>	<u>32</u>

1. Economisch beeld

Voor dit jaar verwacht het CPB een economische groei van 3,3 procent. De sterke groei in de eerste helft van 2017 zorgt voor de betere verwachtingen dit jaar. Volgend jaar valt de groei van investeringen in woningen en de uitvoer iets lager uit. Daardoor komt de economische groei volgend jaar uit rond een verwachte 2,5 procent. Het CPB gaat ervan uit dat de Nederlandse economie volgend jaar haar productiecapaciteit volledig benut. Sinds de start van kabinet Rutte-II is de economie anno Prinsjesdag 2017 met 10 procent gegroeid; de consumptie van huishoudens groeide in dezelfde periode met ruim 6 procent.

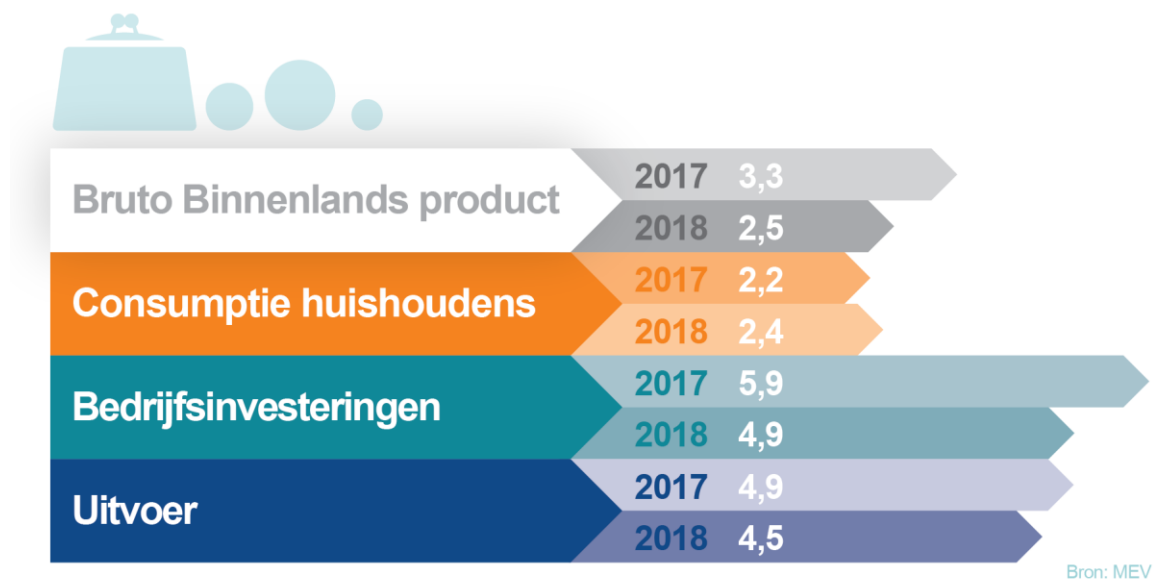
Ontwikkeling bbp en consumptie huishoudens tijdens Rutte II t/m 2018, indexcijfers (2012k4=100)

Bron: berekeningen VNO-NCW en MKB-Nederland o.b.v. CPB-cijfers. Betreft jaar-op-jaargroei, indexcijfers.

De consumptie van huishoudens profiteert van de werkgelegenheidsgroei en aantrekkende loongroei. De consumptie van huishoudens groeit dit jaar met 2,2 procent en volgend jaar naar verwachting met 2,4 procent.

Bestedingen (in % t.o.v. voorgaand jaar)

De groei van de relevante wereldhandel trekt aan naar 4,3 procent dit jaar en 4,0 procent volgend jaar. Het CPB verwacht dat de uitvoer harder zal groeien dan de voor Nederland relevante wereldhandel (4,9 procent dit jaar en 4,5 procent volgend jaar). De bedrijfsinvesteringen groeien dit jaar volgens het CPB met 5,9 procent en volgend jaar met 4,9 procent.

Tot en met 2021 verwacht het CPB een gemiddelde economische groei van 1,8 procent. Onderstaande tabel presenteert de economische verwachtingen voor de komende Kabinetsperiode.

Tabel 1: Economie 2018-2021 (gemiddeld per jaar)

Mutaties in %	
Economische groei	1,8
Particuliere consumptie	1,4
Consumptie overheid	1,8
Investeringen	2,3
Uitvoer	4,2
Invoer	4,5

Bron: CPB (2017). Actualisaties MLT 2018-2021

Arbeidsmarkt en lonen

De werkloosheid neemt dit jaar naar verwachting met bijna 100.000 personen af. Volgend jaar daalt de werkloosheid verder met 50.000 tot een niveau van 390.000 personen. Dat komt doordat de werkgelegenheid harder groeit dan de beroepsbevolking. Over de jaren 2017 en 2018 stijgt de werkgelegenheid met 3,6 procent, terwijl de beroepsbevolking met 1,9 procent toeneemt. Aan het eind van 2018 komt de werkloosheid hiermee op 4,3 procent van de beroepsbevolking.

Tabel 2: Loonontwikkeling marktsector 2017-2018

<i>Mutaties in %</i>	2017	2018
Loonvoet	2,4	3,3
Sociale lasten werkgevers	0,3	0
CAO-lonen	1,6	2,2
Incidentele lonen	0,5	1,1
Koopkracht	0,3	0,6

De contractlonen (cao-lonen) groeien dit jaar 1,6 procent en trekken volgend jaar verder aan naar 2,2 procent. Dat deze stijging van de cao-lonen - ondanks de sterk aangetrokken economie - relatief beperkt blijft, heeft verschillende oorzaken (en is overigens ook geen exclusief Nederlands verschijnsel).

- Ten eerste is de Nederlandse arbeidsmarkt nog steeds relatief ruim en is er nog steeds sprake van veel onbenut arbeidspotentieel.
- Ten tweede zien we dat de toegenomen krapte in bepaalde beroepen en deelmarkten van de arbeidsmarkt zich ook vertaalt in een stijging van de 'incidentele lonen' (=loonstijgingen die niet het gevolg zijn van cao-wijzigingen, zoals salarissprongen bij baanwisselingen of periodieken). Dat zien we dan terug in de stijging van de totale loonkosten per gewerkt uur: deze stijgen dit jaar met 2,2 procent en volgend jaar zelfs met 3,3 procent.
- Ten derde kan de krapte in deelmarkten zich ook vertalen in zzp-schap (meer zzp'ers en of een hoger uurtarief). Dat zijn kosten van inzet van arbeid die niet terug te vinden zijn in de definitie van loonkosten van werknemers.

Voor ondernemingen is met name de totale loonkostenstijging van belang. Naast de cao lonen en incidentele lonen, zijn dat de premies. Voor werknemers telt vooral de koopkracht - van hun brutoloon gaan de belastingen en premies af.

De (statistische) koopkracht voor werkenden dit en volgend jaar stijgt beperkt met resp. 0,3 en 0,6 procent. Ten eerste komt doordat in dit koopkrachtbegrip alleen wordt gekeken naar mensen die dezelfde inkomensbron hebben: werkzoekenden die een baan vinden en of carrière maken (met een hoger loon) zijn hierin niet opgenomen. Ten tweede drukt de opgelopen inflatie op de reëel beschikbare inkomens. Ten derde gaat een deel van de verbetering van het nettoloon op aan oplopende zorgpremies. Ook de overheid speelt een rol in de loonkosten en wat de werknemer in zijn portemonnee krijgt.

Overheidsfinanciën.

De overheidsfinanciën zijn sterk verbeterd en er zijn weer overschotten op de Nederlandse overheidsbalans. In 2017 wordt een overschot van 0,6 procent verwacht. In 2018 komt het overschot uit op 0,8 procent.

Tabel 3: Overheidsfinanciën 2021

Mutaties in %	
EMU-saldo	+1,6
EMU-schuld	45%
Houdbaarheid	+0,2%
Collectieve lasten	39,5%
Bruto collectieve uitgaven	42,1%

Het EMU-saldo voor 2021 komt op 1,6 procent. Dat is flink positiever dan eerder werd verwacht. De houdbaarheid van de overheidsfinanciën op de lange termijn (richtjaar 2060) komt echter minder positief uit. Dit komt onder meer doordat de zorguitgaven - en dan met name de uitgaven voor verpleegzorg - sterker toenemen dan de groei van de economie. Zonder nadere maatregelen van het nieuwe kabinet zullen de stijgende zorguitgaven hierdoor op termijn veel andere overheidsuitgaven wegdrücken.

2. Sociale zaken, onderwijs en gezondheidszorg

2.1 Pensioenen

Verhoging AOW- en pensioenrichtleeftijd

In 2012 is een wettelijke koppeling aangebracht tussen de AOW- en pensioenrichtleeftijd en de gemiddelde levensverwachting. Op basis van de CBS-ramingen in oktober van 2016 stijgt de pensioenrichtleeftijd per 1 januari 2018 naar 68 jaar en stijgt de AOW vanaf 2022 naar 67 jaar en drie maanden. In 2018 is de AOW-leeftijd 66 jaar. De verhoging van de AOW leeftijd leidt enerzijds tot de noodzaak om tot een aanpak te komen van duurzame inzetbaarheid en anderzijds meer mogelijkheden te creëren tot beleid om indien nodig eerder te stoppen met werken. Verschillende maatregelen zijn in discussie, zoals een flexibele ingangsdatum van de AOW.

Voor 2018 zijn de verwachte uitgaven aan de AOW omhoog bijgesteld (van 0,2 naar 0,3 miljard). Dit is deels het gevolg van de gestegen levensverwachting. Daarnaast heeft de ramingbijstelling te maken met hogere uitgaven aan de partnertoeslag in de AOW in verband met het effect van de verhoging van de AOW-leeftijd op deze partnertoeslag.

Netto pensioen

Er is een voorstel (ontwerpbesluit) ingediend tot aanpassing van het inkooptarief van netto pensioen. Deelnemers aan de netto pensioenregeling bij een pensioenfonds krijgen hiermee een beter inkooptarief. Dit is in lijn met het voorstel van de Stichting van de Arbeid. Er komt nog een wijziging om deelnemers een shoprecht te geven.

Automatische waardeoverdracht klein pensioen

Het wetsvoorstel om - nieuwe en reeds opgebouwde - kleine pensioenen niet langer af te kopen maar automatisch over te dragen naar een volgende pensioenuitvoerder is ingediend. Hiermee behouden kleine pensioenen de pensioenbestemming. Deze wet draagt bij aan een efficiëntere en goedkopere pensioenuitvoering.

Fusie bedrijfstakpensioenfonds

Aangezien verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfonds geen mogelijkheid hebben toe te treden tot een Algemeen Pensioenfonds, is gezocht naar een alternatief om fusiemogelijkheden te verbeteren. Het wetsvoorstel hiertoe is ingediend bij de Raad van State en (huidig) staatssecretaris Klijnsma van Sociale Zaken wil een versnelde procedure doorlopen. Ingang per 1 januari 2018 lijkt evenwel niet realistisch.

Evaluaties

Dit najaar zullen een tweetal evaluaties gaan lopen:

- Bij de evaluatie Wet versterking bestuur pensioenfondsen zal gekeken worden in hoeverre de doelstellingen (verbetering deskundigheid bestuur, versterking intern toezicht, adequate vertegenwoordiging van alle risicodragers en stroomlijning van taken en organen) van de in 2013 in werking getreden wet zijn behaald.
- Bij de evaluatie van het nieuw Financieel Toetsingskader zal worden gekeken in hoeverre deze sinds 2015 bijdraagt aan een evenwichtiger, transparanter en stabiel financieel beleid.

Implementatie Europese Pensioenfondsenrichtlijn

Begin 2019 moet de in herziene Europese Pensioenfondsenrichtlijn (IORP) in nationale wetgeving zijn geïmplementeerd. Het Nederlandse stelsel is al grotendeels in lijn met de bepalingen waardoor de impact beperkt is, en waar aanpassing nodig is wordt gekeken naar de ruimte voor implementatie die past bij de Nederlandse situatie. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid betreft de toezichthouders en de pensioensector bij de uitwerking.

2.2 Minimumloon

Compensatie hoger minimumjeugdloon

De leeftijd voor het volwassen minimumloon is op 1 juli 2017 omlaaggegaan van 23 naar 22 jaar. Het minimumjeugdloon voor 18- tot en met 21-jarigen is tegelijkertijd verhoogd. VNO-NCW en MKB-Nederland hebben kunnen bewerkstelligen dat werkgevers voor de hogere loonkosten van 18- tot en met 21-jarigen compensatie krijgen via het minimumjeugdloonvoordeel. De regeling gaat per 1 januari 2018 in en compenseert werkgevers met terugwerkende kracht vanaf 1 juli 2017. Het minimumjeugdloonvoordeel, over zowel de tweede helft van 2017 als over 2018, betaalt de Belastingdienst automatisch uit in de tweede helft van 2019 op basis van gegevens van het UWV.

Meerwerk

Per 1 januari 2018 treedt in werking dat werknemers betaald moeten krijgen voor de uren die zij werken. Extra uren (meerwerk) moeten zo betaald worden dat werknemers gemiddeld minstens het minimumloon verdienen voor die gewerkte uren. Dit geldt ook als een werknemer in deeltijd werkt en extra uren maakt. Uitzondering is dat extra gewerkte uren kunnen worden gecompenseerd in betaalde vrije tijd als dit in de cao staat en deze compensatie schriftelijk is afgesproken met de werknemer.

Stukloon

Per 1 januari 2018 moeten werknemers, die volgens stukloon worden betaald (loon dat per stuk afgeleverd werk wordt betaald), voor ieder gewerkt uur gemiddeld minstens het minimumloon verdienen. Stukloon blijft onder deze omstandigheden mogelijk.

VNO-NCW en MKB Nederland hebben bereikt dat een uitzondering geldt voor bepaalde werkzaamheden in een sector, waarbij werkgevers onvoldoende toezicht kunnen houden op de werkzaamheden van een werknemer en de werknemer een zekere mate van vrijheid heeft om zelf de werkzaamheden in te richten. Om voor deze werkzaamheden toch een beloning te bepalen, stellen sociale partners in een sector een stukloonnorm vast en dienen een verzoek in bij de Stichting van de Arbeid. Het verzoek kan ook alleen worden ingediend door een werkgeversorganisatie in een sector. De Stichting van de Arbeid beoordeelt de stukloonnorm en dient vervolgens het verzoek in bij de minister van SZW.

2.3 Kinderopvang

Gefaseerde invoering Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang

Deze wet, die de implementatie regelt van een breed gedragen kwaliteitsakkoord in de sector zal op onderdelen gefaseerd ingevoerd worden om ondernemers in de kinderopvang de tijd te geven hun bedrijfsvoering hierop aan te passen. Onder meer verschuift de aanscherping van de beroepskrachtkindratio bij baby's van 1 beroepskracht op 4 baby's naar 1 beroepskracht op 3 baby's naar 1 januari 2019. Ook de verhoging van de maximumuurprijs wordt een jaar uitgesteld. De versoepeling van de beroepskrachtkindratio bij de buitenschoolse opvang (bso) zal ingaan per 1 januari 2018, maar de maximum uurprijs voor de bso zal in twee stappen worden verlaagd: een eerste stap per 1 januari 2018 en een tweede stap per 1 januari 2019.

Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk

Deze wet die de eisen aan kinderopvang en peuterspeelzaalwerk harmoniseert zal inwerkingtreden per 1 januari 2018.

2.4 Arbeidsomstandigheden

Wijzigingen Arbeidsomstandighedenwet

Met ingang van 1 juli is de Arbeidsomstandighedenwet gewijzigd. Werkgevers hebben 1 jaar gelegenheid om hun contract met de Arbodienst in overeenstemming met de wettelijke vereisten te brengen. De wijzigingen gaan over¹

- De minimale eisen die aan het basiscontract worden gesteld
- Het open spreekuur van de bedrijfsarts
- De vrije toegang van de bedrijfsarts tot de werkvloer
- De adviesrol van de bedrijfsarts
- Het door de bedrijfsarts melden van beroepsziekten en de second opinion
- Een klachtenprocedure voor iedere bedrijfsarts

¹ VNO-NCW, MKB-Nederland, AWWN en Oval organiseren najaar 2017 voorlichtingsbijeenkomsten over dit onderwerp en hebben een brochure uitgegeven.

- Stekere rol van de OR of Personeelsvertegenwoordiging: instemmingsrecht over de persoon en de positie van de preventiemedewerker
- Meer mogelijkheden voor toezicht en handhaving.

Hoewel deze wijzigingen vooral de positie van de werknemer beogen te versterken, is de impact zo beperkt mogelijk gehouden. Zo zal de regie over het verzuim bij de werkgever blijven liggen.

Programma Beroepsziekten

Het ministerie van SZW start met een vier jaar durend programma over beroepsziekten. De eerste helft van dat programma zal zich richten op arbeidsgerelateerde aandoeningen ten gevolge van het gebruik van gevaarlijke stoffen. VNO-NCW en MKB-Nederland streven naar een zo beperkt mogelijke blootstelling aan deze stoffen met afstemming in Europees verband.

Programma gevaarlijke stoffen

De Inspectie SZW begint met een programma over gevaarlijke stoffen. De inspectie zal daarbij speciaal kijken naar naleving door bedrijven van de regelgeving. Bij de door de Inspectie SZW te selecteren bedrijven zullen ook een aantal Brzo-bedrijven zijn.

VNO-NCW en MKB-Nederland vinden dat het beleid van de Inspectie SZW transparant moet zijn. De maatregelen moeten zoveel mogelijk in Europees verband worden genomen.

Implementatie Bbs

Met ingang van 6 februari 2018 moet het Besluit basisveiligheidsnormen stralingsbescherming in de wet zijn geïmplementeerd.

Detacheringsrichtlijn

Het demissionaire kabinet zal de inzet voortzetten om zich in Europa in te zetten voor een wijziging van de detacheringsrichtlijn. Die wijziging moet ertoe leiden dat tijdelijk in Nederland gedetacheerde werknemers die in dienst zijn van in een andere lidstaat gevestigde werkgevers eerder dan nu recht hebben op dezelfde arbeidsvoorwaarden, rechtspositie en sociale zekerheid als de werknemers in het land waar ze tijdelijk werken, dan nu het geval is. VNO-NCW en MKB-Nederland menen dat vooral betere handhaving van de bestaande regels noodzakelijk is in plaats van nieuwe regels.

2.5 Sociale zekerheid

Uitbreiding no-riskpolis

Werkgevers die mensen in dienst nemen die na 1 januari 2018 56 jaar of ouder zijn, worden gecompenseerd als deze werknemers uitvallen vanwege ziekte. Het gaat om mensen die meer dan een jaar werkloos zijn en een WW-uitkering hebben ontvangen. De leeftijd voor deze compensatieregeling wordt dus verlaagd van 63 naar 56 jaar. Deze no-risk polis wordt tijdelijk

ingevoerd (voor twee jaar). Uitbreiding van de no riskpolis om de risico's van twee jaar loondoorbetaling weg te nemen is een goede maatregel om de arbeidsmarktpositie van ouderen te verbeteren. De tijdelijkheid ervan zal het effect echter verminderen.

Uitzendarbeid

Het ministerie van SZW werkt aan voorstellen om de vaksectorindeling zodanig te wijzigen, dat uitzendondernemingen niet meer in een vaksector kunnen worden ingedeeld, maar standaard onder sector 52 uitzendondernemingen worden ingedeeld. Groen Links, SP en PvdA hebben aangekondigd dat zij een initiatiefwetsvoorstel zullen indienen over payrolling. De strekking daarvan is gebaseerd op een motie van Hamer van enkele jaren geleden en een concept dat al door minister Asscher was opgesteld maar nooit is ingediend. Het komt er op neer dat payrollwerknemers arbeidsrechtelijk en arbeidsvoorwaardelijk zo veel mogelijk in dezelfde positie moeten worden gebracht als werknemers die rechtstreeks in dienst zijn bij de inlener zelf.

2.6 Gezondheidszorg

Premie Zorgverzekeringswet

De inkomensafhankelijke zorgpremie die werkgevers moeten betalen voor hun werknemers, gaat omhoog van 6,65 procent in 2017 naar 6,90 procent in 2018. De inkomensafhankelijke zorgpremie die zelfstandigen en gepensioneerden betalen, gaat ook omhoog van 5,40 procent in 2017 naar 5,65 procent in 2018.

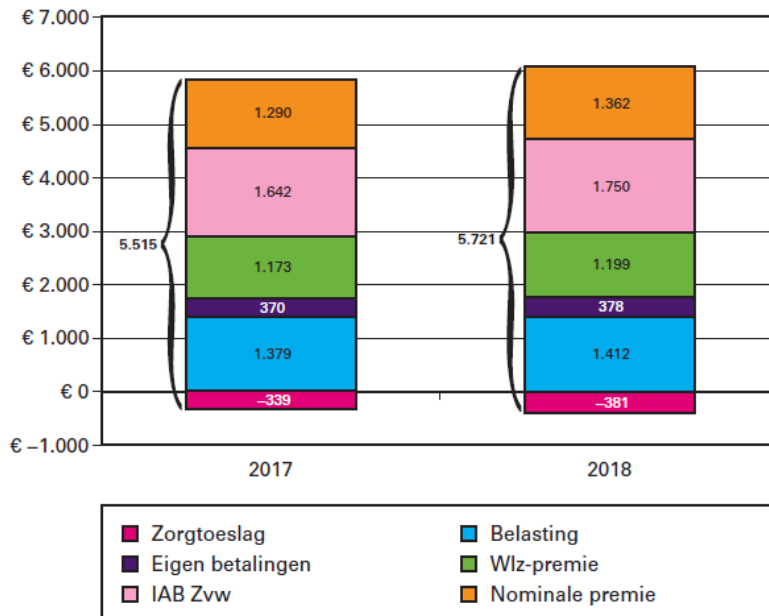
De nominale premie die alle verzekerden moeten betalen, wordt door het kabinet voor 2018 geraamd op 113,50 euro per jaar (1362 euro per jaar). Dat zou een groei betekenen van ongeveer 6 euro per maand. Zorgverzekeraars kunnen daar overigens van afwijken.

De stijging van de premies komt doordat de collectief gefinancierde zorguitgaven verder toenemen. De lagere inkomens voelen de stijging van de zorgpremie overigens niet rechtstreeks in hun eigen portemonnee, omdat de zorgtoeslag ook wordt verhoogd.

Ook het eigen risico in de Zorgverzekeringswet stijgt naar nu 385 euro per jaar naar 400 euro in 2018. Het eigen risico stijgt namelijk automatisch mee met de zorguitgaven.

Het bedrag dat een volwassen Nederlander gemiddeld aan collectief gefinancierde zorg betaalt, komt daarmee uit op 5721 euro per jaar in 2018. Dat is 3,7 procent hoger dan in 2017 het geval is.

Figuur 6: Lasten per volwassene aan zorg in 2017 en 2018 (in euro's per jaar)

Extra geld verpleegzorg

Ten opzichte van de begroting die vorig jaar werd gepresenteerd op Prinsjesdag, trekt het kabinet 435 miljoen euro extra uit voor de verpleegzorg in 2018. Dit geld is bestemd voor een betere kwaliteit van de collectief gefinancierde verpleegzorg.

2.7 Onderwijs

Financiering Centres of Expertise in het hbo

In de Centres of Expertise in het hbo werken studenten, docenten, onderzoekers en bedrijven in de regio samen aan de ontwikkeling van nieuwe producten en toepassingen van praktijkgericht onderzoek. Van het ministerie van OCW. De 19 bekostigde centra krijgen gezamenlijk in 2018 1 miljoen euro in de aanloop naar een nieuw financieringsinstrument dat vanaf 2019 vorm moet krijgen.

Lerarensalarissen

Voor verhoging van het salaris van docenten in het primair onderwijs trekt het Kabinet 270 miljoen euro uit.

Fiscale aftrek scholing

De fiscale aftrek wordt voorlopig nog niet afgeschaft en de voorgenomen bezuiniging hierop is terug gedraaid. Wel wordt bestudeerd of deze regeling in de toekomst niet effectiever is in te zetten.

3. Fiscaal & Belasting

3.1 Wijzigingen voor het bedrijfsleven

Verlaging vennootschapsbelasting

De eerste schijf in de vennootschapsbelasting wordt in 2018 verlengd naar 250.000 euro en gaat daarna stapsgewijs omhoog naar 350.000 euro. Het gaat om een lastenverlichting voor het bedrijfsleven van 90 miljoen euro. Van de verlenging van de eerste tariefschijf profiteert het hele Nederlandse bedrijfsleven en in het bijzonder het midden- en kleinbedrijf. De tariefopbouw is als volgt:

Jaar	Schijf 1	Tarief	Schijf 2	Tarief
2017	€ 0 - € 200.000	20%	€ 200.000 en meer	25%
2018	€ 0 - € 250.000	20%	€ 250.000 en meer	25%
2019	€ 0 - € 250.000	20%	€ 250.000 en meer	25%
2020	€ 0 - € 300.000	20%	€ 300.000 en meer	25%
2021	€ 0 - € 350.000	20%	€ 350.000 en meer	25%

Reparatie renteaftrekbeperking

De renteaftrekbeperking van artikel 10a wordt aangepast naar aanleiding van een uitspraak van de Hoge Raad. Het gaat daarbij om de toepassing van de tegenbewijsregeling, de zogenoemde dubbele zakelijkheidstoets. Omdat deze gerechtelijke uitspraak afwijkt van de huidige uitvoeringspraktijk ontstaat naar verwachting een derving voor de schatkist. Het kabinet stelt nu voor deze uitspraak te repareren door de wet expliciet in lijn te brengen met de uitvoeringspraktijk van de Belastingdienst.

30%-regeling

De evaluatie van de regeling toonde aan dat deze doelmatig en doeltreffend is met ruimte voor verbetering, maar hierover worden door het demissionaire kabinet geen voorstellen gedaan. De 30%-regeling voor expats is goed voor het Nederlandse bedrijfsleven en het vestigingsklimaat en levert de schatkist extra inkomsten op. Er is naar het oordeel van VNO-NCW en MKB-Nederland alle reden om de regeling te handhaven.

Fictieve dienstbetrekking

Voorgesteld wordt om de fictieve dienstbetrekking voor niet-uitvoerende bestuurders van een beursgenoteerde vennootschap af te schaffen. Door de afschaffing van de fictieve dienstbetrekking voor commissarissen per 1 januari 2017 is een ongelijke behandeling ontstaan tussen hen en de niet-uitvoerende bestuurders van een beursgenoteerde vennootschap. Hiermee wordt die ongelijke behandeling ongedaan gemaakt.

Pseudo-eindheffing over excessieve vertrekvergoeding

Een aanpassing wordt voorgesteld om te voorkomen dat aandelenoptierechten die nog niet onvoorwaardelijk waren voor het kalenderjaar voorafgaande aan het kalenderjaar waarin de dienstbetrekking met de werknemer is beëindigd er voor zorgen dat de pseudo-eindheffing over excessieve vertrekvergoedingen wordt beperkt of voorkomen.

Wet bevordering spur- en ontwikkelingswerk (WBSO)

Het midden- en kleinbedrijf heeft veel profijt van de WBSO. 64 procent van het budget gaat naar het midden- en kleinbedrijf. Om de regeling met de huidige parameters in stand te kunnen houden is 79 miljoen euro nodig. Hierin is in de begroting niet voorzien waardoor de percentages naar beneden moeten worden bijgesteld. Het kabinet zal in november de parameters voor 2018 definitief vaststellen. VNO-NCW en MKB Nederland zullen bij de Tweede Kamer bepleiten de regeling met zijn huidige parameters door te zetten. Tevens zullen we aandacht blijven vragen voor het schrappen van de post procesgericht technisch onderzoek in de WBSO. Verder is aangekondigd dat de WBSO in 2018 zal worden geëvalueerd.

Parameter	WBSO 2017	WBSO 2018*
Eerste schijf tarief	32%	31%
Eerste schijf lengte	350.000 euro	350.000 euro
Tweede schijf tarief	16%	14%

*Indicatief, de definitieve vaststelling volgt in november 2018

Inhoudingsvrijstelling dividendbelasting

Het demissionaire kabinet stelt voor om de inhouding van dividendbelasting voortaan achterwege te laten indien sprake is van deelnemingsdividenden in ondernemingsstructuren. De aanpassing in de inhoudingsvrijstelling levert een positieve bijdrage aan het vestigingsklimaat. Overigens

merken wij op dat voor het vestigingsklimaat van hoofdkantoren in Nederland ook de dividendbelasting op portfoliodividenden een belangrijke rol speelt.

Daarnaast worden in Nederland gevestigde houdstercoöperaties inhoudingsplichtig voor de dividendbelasting. Het wetsvoorstel past bij de ingezette koers om een scherpere lijn aan te brengen tussen reële activiteiten en kunstmatige constructies. Het voorstel beoogt het verschil in fiscale behandeling in de dividendbelasting tussen de verschillende ondernemingsvormen, zoals de NV/de BV en de coöperatie weg te nemen. Het gebruik van coöperaties in internationale structuren was eerder al voor de Europese Commissie reden om aan te geven dat oneigenlijk gebruik van de coöperatie een staatssteunrisico met zich brengt.

Btw-tarief geneesmiddelen

De definitie van geneesmiddelen voor de btw wordt aangescherpt. Aanleiding daarvoor is een arrest van de Hoge Raad waarin tandpasta met fluoride en zonnebrandmiddelen met UV-A en UV-B-filters als geneesmiddelen worden aangemerkt en daardoor onder het verlaagde btw-tarief vallen. Het ministerie van Financiën vindt die uitbreiding 'niet beoogd' en stelt voor om het verlaagde tarief alleen te laten gelden voor geneesmiddelen waarvoor op grond van de Geneesmiddelenwet een handelsvergunning is afgegeven.

Ondanks ernstige bezwaren, o.a. geuit tijdens de internetconsultatie, kiest de staatssecretaris van Financiën in het Belastingplan 2018 voor een aanscherping die tot overkill leidt. Een groot aantal zelfzorgmiddelen zal meegetrokken worden naar het 21 procent-tarief, met concurrentievervalsing als gevolg. De Tweede Kamer zal hierover worden benaderd.

Aanpassing btw-tariefbepalingen voor zeeschepen

De EU-lidstaten zijn op grond van Europese btw-regels verplicht een btw-vrijstelling toe te passen voor o.a. de levering van schepen die op volle zee worden gebruikt voor passagiersvervoer, vrachtvervoer, visserij e.d. De vrijstelling geldt ook voor o.a. de bevoorrading van die schepen. Nederland hanteert voor deze prestaties een btw-nultarief. De Europese Commissie vindt de formulering daarvan te ruim, omdat niet de eis is gesteld dat die zeeschepen ook daadwerkelijk worden gebruikt voor de vaart op volle zee. Daarom wordt de formulering aangepast.

Afschaffing btw-landbouwregeling

Besloten is tot afschaffing van de landbouwregeling. Die afschaffing gaat in op 1 januari 2018.

Nieuwe aansprakelijkheidsbepaling voor pand- en hypotheekhouders.

Er wordt een nieuwe aansprakelijkheidsbepaling voor pand- en hypotheekhouders geïntroduceerd. Daardoor wordt de inning van btw veiliggesteld die verschuldigd is bij leveringen van een verpande of verhypothekerde zaak of van een zaak waarop beslag is gelegd.

Vereenvoudiging derdenbeslag

Door een vereenvoudiging van het derdenbeslag wordt het mogelijk ook op andere geldvorderingen dan de nu geldende vorderingen - zoals die op de werkgever of uitkeringsinstantie - zonder tussenkomst van de deurwaarder derdenbeslag te leggen.

Vervallen schorsende werking fiscaal verzet

De Belastingdienst ziet in de praktijk dat de schorsende werking van fiscaal verzet wordt gebruikt als manier om de dwanginvordering te vertragen. Daarom wordt voorgesteld de schorsende werking te laten vervallen.

Uitbreiding mededelingsplicht bodemzaak

Pandhouders en andere derden die van plan zijn handelingen te (laten) verrichten of te laten verrichten die tot gevolg hebben dat een bodemzaak niet langer als bodemzaak kwalificeert, moeten dat nu al melden aan de Belastingdienst. Deze mededelingsplicht wordt uitgebreid tot belastingschuldigen.

Energiebelasting

In het Energieakkoord is vastgelegd dat de opbrengst van de energiebelasting met ingang van 2018 voor twee jaar te verhogen met 200 miljoen euro (in totaal dus 400 miljoen euro). Deze verhoging komt gelijkelijk bij burgers en bedrijven terecht en wordt verdeeld over de 4 schijven.

Afvalstoffenbelasting

Het demissionaire kabinet doet een voorstel voor een heffing van afvalstoffenbelasting bij verwijdering buiten Nederland. Daarmee wordt al het in Nederland ontstane afval bij gelijke verwerkingswijze op gelijke wijze belast. Daarbij maakt het niet of de verwerking binnen of buiten Nederland plaatsvindt.

Verhuurdersheffing

De verhuurdersheffing zal verhoogd worden van 1,66 miljard euro in 2017 naar 1,75 miljard euro in 2018. Daarnaast zullen in 2018 enkele wijzigingen van de verhuurderheffing van kracht worden. Dit betreft een verhoging van de heffingsvrije voet van tien naar vijftig woningen, een vrijstelling van de verhuurderheffing voor rijksmonumenten en het maximeren van de woningwaarde waarover de verhuurderheffing geheven wordt tot 250.000 euro per woning.

Kansspelbelasting

Het huidige tarief van 29 procent wordt tijdelijk verhoogd met 1,1 procent naar 30,1 procent. Deze verhoging dient ter dekking van de derving die optreedt als gevolg van het uitstel van de

inwerkingtreding van de maatregelen uit het wetsvoorstel inzake kansspelen op afstand. Het tarief wordt weer teruggebracht zes maanden na inwerkingtreding van de wet.

3.2 Wijzigingen voor burgers

Lasten en koopkracht

Het demissionaire kabinet versterkt met name de koopkracht van uitkeringsgerechtigden en gepensioneerden. Hiertoe worden de volgende maatregelen genomen:

- Verhoging ouderenkorting met 115 euro (187 miljoen euro)
- Verlaging van de algemene heffingskorting met 8 euro (75 miljoen euro)
- Verlaging van de alleenstaande ouderenkorting met 19 euro (20 miljoen euro)
- Verhoging zorgtoeslag
- Temporisering van de verlaging van de bijstand
- Verhoging van het kindgebonden budget
- Verlaging van de inkomensondersteuning AOW.

Tarieven inkomstenbelasting 2017

Belastbaar inkomen meer dan	Maar niet meer dan	Totaal tarief
-	19.982 euro	36,55%
19.982 euro	33.791 euro	40,8%
33.791 euro	67.072 euro	40,8%
67.072 euro	-	52%

Belastingschijven 2018

Belastbaar inkomen meer dan	Maar niet meer dan	Totaal tarief
-	20.142 euro	36,55%
20.142 euro	33.994 euro	40,85%
33.994 euro	68.507 euro	40,85%
68.507 euro	-	51,95%

Heffingskortingen werkenden (in euro's, tenzij anders vermeld)

	2017	2018
Algemene heffingskorting lagere inkomens	2.254	2.265
Algemene heffingskorting hogere inkomens	0	0
Maximum arbeidskorting lagere inkomens	3.223	3249
Maximum inkomensafhankelijke combinatiekorting	2.778	2801

Hypotheekrenteaftrek

In 2018 wordt het tarief waartegen de hypotheekrenteaftrek in de vierde belastingschijf kan worden afgetrokken met 2,5-procen verlaagd ten opzichte van het tarief van de vierde schijf. Het maximale marginale tarief van de hypotheekrenteaftrek wordt in 2018 derhalve beperkt tot 49,5 procent. Daar staat tegenover dat de derde schijf wordt verlengd naar 68.507 euro.

Progressieve heffing box 3

Eventuele aanpassingen om de heffing meer in overeenstemming te brengen met het werkelijk behaalde rendement zijn niet opgenomen in de plannen van het demissionaire kabinet. Wel worden de percentages aangepast:

Tarieven vermogensbelasting 2017

Vermogen meer dan	Maar niet meer dan	Heffing 2017	Heffing 2018
€ 0	€ 25.000	Vrijgesteld	Vrijgesteld
€ 25.000	€ 75.000	0,87%	0,80%
€ 75.000	€ 975.000	1,40%	1,36%
€ 975.000	-	1,65%	1,61%

4. Ondernemerschap, Financiering & Innovatie

Innovatieprestatiecontracten (IPC)

In 2018 is er geen budget meer voor de IPC-regeling (Innovatie-prestatiecontracten). Dit instrument is juist gericht op ontwikkeling en snellere implementatie van innovaties in het mkb, dat vaak niet zelf een (grote) R&D-afdeling heeft. VNO-NCW en MKB-Nederland zullen de Tweede Kamer oproepen deze regeling te continueren.

Topsectorenbeleid

Eind dit jaar zullen de nieuwe innovatiecontracten gesloten worden. Hierin wordt de inzet van NWO en de TO2 instellingen voor de topsectoren vastgelegd.

Financieringsregelingen

De Financieringsregelingen (waaronder de BMKB en de GO-regeling) worden doorgezet. Ook worden de uitbreidingen, die tijdens crisis zijn ingegaan, op de garantieregeling BMKB doorgezet. Op kredieten tot 266.667 euro geldt doordoor een borgstelling van driekwart, bij leningen boven die grens geldt een borgstelling van 50 procent van de kredietverstrekking. Ook blijft het verhoogde plafond (garanties op leningen tot 1,5 miljoen euro - was euro 1 miljoen) in stand.

Met de BMKB-regeling kunnen banken risico's (zoals beperkte onderpanden) op leningen aan het mkb gedeeltelijk bij de staat onderbrengen. Dankzij deze regeling lukt het jaarlijks duizenden ondernemers om een krediet aan te trekken waar dat anders problematisch geweest zou zijn. De regeling is sinds kort tevens opengesteld voor niet-banken. Op die manier wordt de verbreding van de markt voor bedrijfsfinanciering ondersteund.

Invest-NL

Conform onze inzet in NL Next-Level start het kabinet met Invest-NL. Invest-NL gaat zich - op afstand van de overheid - bezighouden met projectontwikkeling en het verbeteren van de financieringsmogelijkheden van bedrijven en projecten. Vanaf 1 januari 2018 kunnen ondernemers investeringsprojecten, passend binnen de doelstelling van Invest-NL en die niet (volledig) door marktpartijen kunnen worden gedragen, indienen bij Invest-NL. Daarvoor krijgt Invest-NL 2,5 miljard euro kapitaal mee en de beschikking over het overheidsinstrumentarium voor bedrijfsfinanciering en exportstimulering. Invest-NL richt zich daarbij op drie gebieden:

1. Investeringsprojecten op transitiegebieden zoals energie, verduurzaming, mobiliteit en voedsel en maatschappelijke domeinen zoals zorg, veiligheid en onderwijs.
2. Doorgroei van startups en scale-ups. Invest-NL kan durfkapitaal leveren door bijvoorbeeld een belang te nemen in een fonds dat investeert in dergelijke bedrijven. Ook kan Invest-NL zelf participeren in doorgroeiende bedrijven.

3. Ondersteuning van internationaal opererende Nederlandse bedrijven op het gebied van export en buitenlandse investeringen. Daarvoor wordt een joint-venture met FMO gesloten.

Transitie kapitaalmarkt - Financieringslink voor MKB (FINK)

Het ministerie van Economische Zaken zet zich samen met ons in om de financieringsmarkt voor mkb-financiering in Nederland te verbreden. Zo heeft het departement o.a. met garanties en promotie steun gegeven aan het laten ontstaan van nieuw aanbod. Dit jaar zet het ministerie erop in om ondernemers met een financieringsvraag te verbinden met alternatieve aanbieders. Door een online tool kunnen ondernemers snel en kosteloos zien welke financiers interessant zijn en met hen in contact komen. Deze tool wordt beschikbaar op diverse platforms maar ook brancheverenigingen kunnen de tool op hun website plaatsen.

Toekomstfonds

Voor behoud van vermogen wordt vanaf 2018 een buffer opgebouwd van in totaal 50 miljoen euro voor de niet renderende investeringen in fundamenteel en toegepast onderzoek. De opbouw van deze buffer start in 2018 met 5 miljoen euro per jaar.

Industrie

Voor Smart Industry Fieldlabs is 10 miljoen euro vanuit het Toekomstfonds beschikbaar gesteld. Hiermee wordt het leningendeel van de regeling Smart Industry Fieldlabs gefinancierd. De regeling heeft als doel om de digitalisering van de industrie te versnellen door de slimme inzet van nieuwe productietechnologieën (bijvoorbeeld 3D-printers, robots, drones en sensoren) in combinatie met ICT. De verstrekte subsidie bestaat voor tweederde uit een renteloze lening.

Topsectoren

Het Kennis en Innovatiecontract 2016-2017 loopt dit jaar af en de voorbereiding voor het nieuwe contract 2018-2019 en bijbehorende agenda 2018-2021 loopt, waarbij de focus wordt gelegd op maatschappelijke uitdagingen. De nieuwe innovatiecontracten worden nog dit jaar getekend.

Risicokapitaal

Om de markt voor risicodragend kapitaal voor het mkb te versterken is er binnen de bestaande Seed Capital regeling een co-investeringsfaciliteit voor business angels en zijn er middelen beschikbaar gesteld voor twee specifieke SEED-capital fondsen om startups in de agrifood en tuinbouw sector beter toegang te geven tot risicokapitaal.

Aanbesteding

Nederlandse overheden kopen jaarlijks voor 73 miljard euro in bij het bedrijfsleven. De inkoop wordt gereguleerd door de Aanbestedingswet 2012. In de praktijk blijkt dat aanbestedende diensten (departementen, provincies, gemeenten, waterschappen, enz.) de Aanbestedingswet

niet goed toepassen. Hierdoor ondervinden ondernemers veel problemen in de praktijk. Om deze problemen het hoofd te bieden hebben VNO-NCW en MKB-Nederland samen met een aantal brancheverenigingen, de aanbestedende diensten en het ministerie van Economische Zaken een actie-agenda opgesteld. Enkele concrete punten uit dit actieplan zijn:

- Het slechten van drempels voor mkb ondernemingen door:
 - opstellen van paritaire contractvoorwaarden
 - uniformeren VNG-contractvoorwaarden
 - ontwikkelingen van een handreikingen inzake clusteren, de toepassing van EMVI en het tegengaan van tenderkosten.
- Professionaliseren van inkoopfunctie door:
 - inzet op meer opleiding en kennisuitwisseling binnen aanbestedende diensten
 - betere informatieverstrekking van aanbestedingsdiensten naar ondernemers (bijv. criteria voor inkoopbeleid, inkooptermijnen).
- Verbeteren van de communicatie door:
 - het organiseren van marktdagen waar aanbestedingsdiensten en ondernemers samenkomen
 - inzetten van een evaluatieformulier na aanbestedingsproject; ontwikkelen best-practices voor aanbestedingstrajecten.

Wet markt en overheid

Het kabinet is voornemens de Wet markt en overheid te wijzigen met als doel de werking van de wet te verbeteren. Hiermee moet worden voorkomen dat ondernemers oneerlijke concurrentie ervaren van overheden. Hiervoor wil het kabinet nadere eisen stellen aan de motivering voor algemeenbelangbesluiten, inspraak voor ondernemers bij deze besluiten en een verplicht periodiek evaluatie. De voorstellen zijn voorgelegd via een internetconsultatie. Wij zullen in onze reactie hierop aangeven dat de voorstellen van het kabinet niet ver genoeg gaan. Wij willen dat de algemeen belang bepaling in zijn geheel uit de wet wordt geschrapt. Overheden moeten eerst toetsen of activiteiten door de markt kunnen worden opgepakt. Zo niet, dan bieden andere (Europese) kaders vervolgens mogelijkheden voor overheden om activiteiten uit te voeren die écht in het algemeen belang zijn.

Regeldruk

Het kabinet biedt extra aandacht voor betere regelgeving. Het gaat hier specifiek om het mkb en afzonderlijke sectoren als agro, circulaire economie, chemie en zorg. Ook onderwerpen als het aannemen van personeel, bouwen of huren van een vestiging en internationaal ondernemen, zullen meer uitvoerbaar worden gemaakt.

Begroting Financiën

In 2018 zal in Nederland een openbaar register met informatie over uiteindelijk belanghebbenden (Ultimate Beneficial Owners, UBO's) van rechtspersonen en ondernemingen worden opgericht. Het ministerie van Financiën levert hier een financiële bijdrage aan. Voor de bouw van het UBO-register is 7 miljoen euro begroot. Tegen een openbaar register bestaat bezwaar uit privacy-overwegingen.

Mededinging en duurzaamheid

Om meer ruimte te creëren voor duurzaamheidsinitiatieven denkt het kabinet na over een mogelijkheid om deze initiatieven algemeen geldend te verklaren. Dit komt voort uit het feit dat dergelijke initiatieven niet goed van de grond komen door beperkende mededingingsregels. Met een mogelijkheid tot algemene gelding kunnen sectoren of groepen organisaties van onderop duurzame plannen voordragen die vervolgens door een gehele sector moeten worden uitgevoerd. De minister beoordeelt of de initiatieven voor een ministeriële regeling in aanmerking komen. In principe staan wij positief tegenover dit voorstel maar in de uitwerking ervan moet nog een hoop veranderen. Zo zouden alleen organisaties die ook daadwerkelijk belast zijn met de uitvoering van een initiatief een recht van indienen moeten krijgen. Daarmee wordt voorkomen dat vanuit de maatschappij wetgeving aan het bedrijfsleven wordt opgelegd. Ook is het cruciaal dat voor implementatie van een initiatief voldoende draagvlak bestaat en dat de reikwijdte van de wet wordt beperkt tot een aantal terreinen, bij wijze van experiment. Deze punten staan nu nog onvoldoende scherp in het wetsontwerp.

Massaschade

Eind vorig jaar stuurde de minister van Veiligheid en Justitie een wetsvoorstel naar de Tweede Kamer dat collectieve schadevergoedingsacties mogelijk maakt. VNO-NCW en MKB-Nederland zijn positief over de algemene lijn van dit voorstel. Het zal de wildgroei van onduidelijke claimstichtingen aan banden leggen. Belangrijkste kritiekpunt voor ons is dat de eisen voor de ontvankelijkheid van buitenlandse claims, de zogenoemde scope rule, in het wetsvoorstel verder moeten worden aangescherpt. De scope rule moet voorkomen dat de regeling kan worden gebruikt voor collectieve acties die 'een onvoldoende nauwe band hebben met de Nederlandse rechtssfeer'. Zoals de scope rule nu is geformuleerd, zouden in Nederland gevestigde bedrijven op grote schaal door buitenlandse gedupeerden kunnen worden aangesproken op gebeurtenissen die elders hebben plaatsgevonden. Dit heeft zeer nadelige gevolgen voor o.a. ons vestigingsklimaat. Beter zou zijn als de eisen cumulatief aan elkaar zouden zijn. Een andere optie is om aanvullend een 'opt in' voor buitenlandse gedupeerden in te voeren. Dan wordt het veel onaantrekkelijker om een buitenlandse claim te organiseren want gedupeerden moeten actief georganiseerd worden. Dat zou de regeling sterk verbeteren.

Forse afbouw subsidie Stichting Geschillencommissie Consumenten

Net als de afgelopen twee jaar bevat ook deze begroting van het ministerie van Veiligheid en

Justitie en een forse afbouw van de subsidie voor de Stichting Geschillencommissie Consumenten. De Stichting krijgt in 2018 een miljoen euro minder ten opzichte van de huidige 1,3 miljoen euro. De Tweede Kamer heeft deze bezuiniging tot twee keer toe teruggedraaid. Het bedrijfsleven betaalt 80 procent van de stichting en de overheid 20 procent, maar het Rijk heeft de Europese verplichting om voor een stelsel van geschillenbeslechting te zorgen. Net als voorgaande jaren zullen VNO-NCW, MKB-Nederland en de Consumentenbond zich gezamenlijk inspannen de subsidie te behouden, omdat het stelsel anders onbetaalbaar wordt.

Digitale economie

Digitalisering is een bron van innovatie en bedrijvigheid. Bovendien biedt het nieuwe mogelijkheden voor de aanpak van maatschappelijke uitdagingen. De Digitale Agenda uit 2016 wordt gecontinueerd: versterken van onderwijs, kennis en innovatie, infrastructuur, veiligheid en de digitalisering van maatschappelijke domeinen als zorg en mobiliteit. Publiek-private samenwerking rond de inzet van nieuwe technologie als big data en blockchain.

Digitale Overheid

De samenleving digitaliseert in hoog tempo, maar de overheid is vooralsnog onvoldoende toegerust op deze digitale transformatie. EZ zet daarom in 2018 samen met andere departementen, uitvoeringsorganisaties en medeoverheden in de (door)ontwikkeling van de digitale voorzieningen MijnOverheid voor Ondernemers en het digitaal Ondernemersplein.

Privacy

Per 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Dat betekent dat er vanaf die datum dezelfde privacywetgeving geldt in de hele Europese Unie (EU). Deze privacywet vereist – net als de huidige Wbp – van ondernemers dat zij persoonsgegevens zorgvuldig verwerken. Aanvullend dwingt deze wet tot extra inspanningen, bijvoorbeeld het documenteren van gebruik van persoonsgegevens, en in sommige gevallen het uitvoeren van een Privacy Impact Assessment (PIA) of het aanstellen van een Privacy Officer (DPO). De Autoriteit persoonsgegevens wordt in verband met haar nieuwe taken versterkt, VenJ verhoogt de bijdrage aan de Autoriteit persoonsgegevens met een bedrag dat oploopt tot € 7 miljoen structureel extra per jaar. VNO-NCW en MKB-Nederland willen dat een significant deel van dat geld ten goede komt aan nalevingshulp voor bedrijven en aan innovatie-ondersteuning. In november organiseren we een reeks voorlichtingsbijeenkomsten over deze AVG voor bedrijven.

5. Infrastructuur, energie & milieu, woningmarkt en -bouw

Nationale Omgevingsvisie

Naar verwachting zal het Rijk in 2019 de eerste Nationale Omgevingsvisie uitbrengen. Het gaat daarbij over onderwerpen als infrastructuur, mobiliteit, natuur, energietransitie, water, gebouwde omgeving. Hierbij gaat het dan vooral over de nationale opgaven, de keuzes en de fysieke gevolgen. Het komend jaar zal de in 2017 gepubliceerde startnota voor de Omgevingsvisie worden uitgewerkt en zullen scenario's worden opgesteld. In NL Next Level is al belangrijke input (o.a. mainportbeleid, energietransitie, stedelijk beleid) geformuleerd voor onze inbreng voor deze Omgevingsvisie. Met het ministerie van Infrastructuur en Milieu loopt hierover overleg.

Aanvullingswet natuur

De Wet Natuurbescherming zal opgaan in de Omgevingswet. Om dit te effectueren is een wetsvoorstel Aanvullingswet natuur opgesteld; deze ligt nu voor commentaar bij de Raad van State. Het komend jaar zal het wetsvoorstel naar de Tweede Kamer worden gestuurd.

Omgevingswet

De Omgevingswet zal naar verwachting in 2020 in werking treden. Die wet vervangt 26 andere wetten en tientallen uitvoeringsregels. De Omgevingswet maakt ondernemen voorspelbaarder en daarmee sneller en goedkoper.

Luchtkwaliteit

Vanwege de overschrijding van normen op een aantal wegen in met name de grote steden heeft de rechter in kort geding geoordeeld dat de overheid op korte termijn maatregelen moet nemen. Het kabinet moet hiervoor de regie nemen zodat er afstemming is tussen de lokale overheden, de te nemen maatregelen niet nadelig uitpakken voor ondernemers en deze passen binnen onze inzet om de bereikbaarheid en doorstroming in steden te bevorderen.

Wet open overheid

Deze week is de 'Quick scan impact Wet open overheid (Woo) - deel 2' door ABPTopConsult aan de minister van Binnenlandse Zaken aangeboden. De minister zal naar verwachting de rapportage op korte termijn aan de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer aanbieden. Het is op dit moment niet duidelijk hoe de Eerste Kamer de behandeling van de Woo wil voortzetten. Het rapport voorspelt hoge kosten voor lagere overheden. Een kwantitatieve analyse voor het bedrijfsleven is niet mogelijk, omdat de relevante bedrijven eerst bij AMvB moeten worden

aangewezen, maar de Eerste Kamer lijkt met deze quick scans deel 1 (Rijk) en 2 voldoende munitie te hebben om niet met het huidige voorstel in te stemmen.

Energie- en klimaatbeleid

Vernieuwen, verduurzamen en verbinden blijft het uitgangspunt. Het klimaatakkoord van Parijs vraagt een versnelling van de energietransitie waarbij voor het eerst ook de transitie naar een voedselbeleid wordt genoemd en gestimuleerd.

In 2018 zal het Integraal Nationaal Energie & Klimaatplan (INEK) worden opgesteld gericht aan de Europese Commissie. Het lange termijn streven blijft om in internationaal verband een CO₂-arme energievoorziening te bereiken die veilig, betrouwbaar en betaalbaar blijft.

In 2018 wordt de garantieregeling voor aardwarmte uitgewerkt en ingevoerd. Green deals en de programma's Groene Groei, Biobased Economy en Circulaire Economie worden voortgezet.

Ook wordt gewerkt aan een betere bescherming tegen overstromingen, en aan het minder kwetsbaar maken van Nederland voor extreme weersomstandigheden en de gevolgen van wateroverlast, droogte en hittestress.

Circulaire Economie

Het Rijk heeft de ambitie uitgesproken om te komen tot een volledig circulaire economie in 2050. In het kader van het grondstoffenakkoord van januari 2017 worden in 2017 vijf actieagenda's gepresenteerd op welke circulaire wijze met grondstoffen kan worden omgegaan. De uitvoering van deze actieagenda's zullen met steun van het (nieuwe) kabinet worden opgepakt.

Demonstratieregeling klimaattechnologieën

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft in de begroting ruimte gemaakt voor de demonstratieregeling klimaattechnologieën en innovaties in transport. In 2017 gaat het om 17 miljoen euro op de begroting. In deze begroting zal dit worden gecontinueerd en bij formatie vermoedelijk worden verhoogd. In de begroting wordt hier geen helderheid over gegeven. De totale post subsidie bedraagt 776 miljoen euro, maar daar moeten ook verplichtingen uit oude subsidie toezeggingen uit worden voldaan.

Infrafondsen

In 2018 is er 6,2 miljard euro beschikbaar voor alle infrastructuur. Voor het hoofdwegennet is er volgend jaar 2,5 miljard euro beschikbaar, waarvan o.a. 268 kilometer aan nieuwe rijstroken wordt aangelegd in 2018. Voor spoor en OV is er in 2018 2,2 miljard euro beschikbaar; ondermeer om spoorboekloos reizen tussen Amsterdam en Eindhoven definitief in te kunnen voeren. Als dit goed gaat, zullen andere trajecten volgen. Voor verbetering en onderhoud van het hoofdvaarwegennet is in 2018 965 miljoen euro beschikbaar. Dit jaar start onder meer de bouw van de sluis bij Terneuzen. Het Infrafonds is ook in deze begroting met een jaar verlengd, nu naar

2031. De bedragen zijn echter fors lager dan in 2030 en daarvoor. Voor het hoofdwegennet is voor 2031 1.3 miljard euro voorzien (2030: 2 miljard euro). Voor de spoorwegen is dat in 2031 1,4 miljard euro (2030: 1,8 miljard euro). Voor het hoofdvaarwegennet komt in 2031 576 miljoen euro (2030: 775 miljoen euro) beschikbaar. Dat zijn te lage bedragen om onze infrastructuur op orde te houden. Deze neerwaartse buiging is een zorgwekkende ontwikkeling.

Deltafonds

In 2018 trekt het Rijk 526,7 miljoen euro voor de verbetering van waterveiligheid, 188,8 miljoen euro aan het beheer, onderhoud en vervanging en circa 22 miljoen euro voor de beschikbaarheid van zoetwater. Het totale budget van het Deltafonds is in 2018 circa 1,1 miljard euro. Een belangrijk deel van het deltaplan, is om naast de reguliere hoogwaterbescherming, ook de gevolgen van extreem weer te kunnen mitigeren. Voor na 2018 vormt het Deltaplan ruimtelijke adaptatie hiervoor de leidraad. Ook het Deltafonds is naar 2031 verlengd. Voor het Deltafonds geldt wel dat de middelen op peil blijven. Met 1,2 miljard euro blijven de middelen in 2031 op hetzelfde als in 2030.

Schiphol

In 2019 wordt vliegveld Lelystad voor commerciële luchtvaart opengesteld. De bedoeling is dat Lelystad de mainport Schiphol voor specifieke marktsegmenten kan ontlasten. In 2018 zullen de voorbereidingen plaatsvinden.

Woningmarkt en -bouw

Verlaging grens loan-to-value

In 2018 wordt, in lijn met de eerder aangekondigde hervormingen, de maximale loan-to-value (LtV) van woninghypotheken met een procentpunt teruggebracht tot 100 procent.

Wetsvoorstel kwaliteitsborging bouw

In de Eerste Kamer is het wetsvoorstel door de minister van Binnenlandse Zaken aangehouden. Het nieuwe kabinet zal het wetsvoorstel op onderdelen opnieuw bezien (o.a. positie van gemeenten en aansprakelijkheid aannemer).

Woningcorporaties

Met de nieuwe Woningwet (1 juli 2015) dienen woningcorporaties zich vooral te richten op het bouwen en beheren van betaalbare huurwoningen voor mensen met lage inkomens. Daartoe dienen corporaties vanaf 1 januari 2018 hun bezit te scheiden in een deel dat is aangemerkt als DAEB (diensten van algemeen en economisch belang) en een niet-DAEB deel.

Versnelling woningproductie c.q. woningbouw

Dit najaar komt er een brief van minister Plasterk van Binnenlandse Zaken over de uitkomsten van de gesprekken met de woningmarktregio's over het versnellen van de woningproductie c.q.

woningbouw. Daarnaast brengt de voorzitter van de samenwerkingstafel middenhuursegment begin 2018 een eindrapportage uit.

De Bouwagenda

De Bouwagenda -Bouwen aan de kwaliteit van leven- , is bedoeld om de bouwsector toekomstbestendig te maken. Bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid werken samen om de bouwsector te versterken, bijvoorbeeld door het verduurzamen van woningen en een effectiever gebruik van grondstoffen. De Bouwagenda beoogt via een kwaliteit- en schaa sprong een belangrijke bijdrage te leveren aan de bouw van 1 miljoen zeer energiezuinige nieuwbouwwoningen en aan de innovatie en kosteneffectiviteit bij de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad.

Energieneutrale gebouwde omgeving in 2050

Partijen uit het Energieakkoord voor duurzame groei streven naar een energieneutrale gebouwde omgeving in 2050, met als tussenstap dat alle gebouwen in 2030 ten minste label A hebben. Energiebesparing in de koop- en huursector wordt met verschillende (subsidie)instrumenten gestimuleerd, afspraken en ondersteuningsmaatregelen. Daarnaast wordt wetgeving voorbereid die ertoe dient dat vanaf 2023 kantoren met een oppervlakte van 100m² of meer, met uitzondering van monumentale panden en enkele andere categorieën, alleen nog gebruikt mogen worden als zij minstens energielabel C hebben.

NVWA

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) krijgt er vanaf volgend jaar eenmalig 13 miljoen euro extra budget bij ten behoeve extra apparaatskosten en externe inhuur van personeel. Dit extra geld zou besteed moeten worden aan kennis en capaciteit van het eigen personeel om zo onder onze sterke exportpositie te kunnen uitbreiden.

Bruisende steden

Het kabinet hecht in toenemende mate belang aan de rol van steden én ondernemers in stedelijke regio's om oplossingen te bieden voor maatschappelijke uitdagingen. Het gaat daarbij om groeipijnen zoals bereikbaarheid en betaalbaarheid van woningen, krimppijnen zoals leegstand, vergrijzing en ontgroening of investeringen in de energietransitie of digitale transitie. Op 30 oktober organiseert het Rijk "de Dag van de Stad", samen met gemeenten en VNO-NCW en MKB-Nederland. Meer informatie www.dedagvandestad.nl

6. Defensie en veiligheid

Preventie en repressie criminaliteit

In de begroting van het ministerie van Veiligheid en Justitie wordt toch weer fors bezuinigd op preventie. Ondanks dat de Kamer deze vorig jaar per breed gedragen amendement terugdraaide. Zo wordt gekort op veelal op preventie gerichte activiteiten van het CCV dat zowel gemeenten als bedrijvengebieden ondersteunen en op het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) dat haar succes in de in de praktijk bewezen heeft. De al bestaande wachtlijsten worden hierdoor nog langer en waardevolle kennis en ervaring zijn gedoemd te verdwijnen

Dit zijn politieke besluiten die geen enkele relatie hebben met de praktijk en wat daar nodig is om de veiligheid te bewaren.

VNO-NCW en MKB-Nederland zijn van mening dat de teleurstellende verdere bezuinigingen verlies van kennis en netwerk gaan veroorzaken die raken aan preventie en daarmee ook het tegengaan van criminaliteit. Door deze bezuinigingen kunnen acties, pilots en projecten niet worden uitgevoerd. Door het wegvallen van kennisoverdracht en ondersteuning zal preventie alleen maar afnemen. Hierdoor worden criminelen in de kaart gespeeld. Zeker nu duidelijk niet alleen een probleem is voor gemeenten maar ook voor ondernemers op geïnfiltreerde winkel-, horeca- en bedrijvengebieden door brandgevaar (hennep), chemische vervuiling (drugslabs), bedreiging, afpersing en gedwongen overname of medewerking, is uitbreiding van preventie, praktische barrières en repressie hard nodig. Ook in deze begroting wordt voldoende financiële ondersteuning van preventie en de repressieketen weer niet gerealiseerd.

Versterking Cybersecurity

In de aanstaande begroting van het ministerie van Veiligheid en Justitie wordt 26 miljoen euro structureel vrijgemaakt voor de intensivering van de aanpak van cybersecurity. Dit geld is bestemd voor intensivering in de AIVD en MIVD om de toenemende dreiging die uitgaat van cyberaanvallen door statelijke en niet statelijke actoren (cyberspionage en cybersabotage) aan te kunnen pakken. Verder wordt ingezet op versterking van politie en OM om cybercrime aan te pakken.

Van de gelden investeren EZ en de NCTV 2,5 mln per jaar in het opzetten van een Digital Trust Centre (DTC) voor bedrijfsleven dat niet behoort tot de vitale infrastructuur. Het DTC ondersteunt alle bedrijven bij het tegengaan van cyberdreigingen.

In 2018 wordt de Netwerk en Informatie Beveiligingsrichtlijn (NIB-richtlijn) geïmplementeerd. Hiermee ontstaat een beveiligingsverplichting voor aanbieders in de vitale infrastructuur en wordt door de betrokken Ministeries een stelsel van toezicht geïntroduceerd. In aanvulling hierop zal het Nationaal Cyber Security Centrum zich blijven inzetten om de samenwerking met sectorale

Computer Emergency Response (CERT) Teams te versterken en zo bij te dragen aan een dekkend netwerk van sectorale CERT-teams. **Er wordt een roadmap naar veilige hard- en software opgesteld, met name gericht op de cybersecurity van het internet of things.**

Veiligheid

Er wordt zowel nationaal als internationaal gewerkt aan een gezamenlijk beeld en een voorstel voor een gezamenlijke aanpak van zogenoemde hybride dreigingen. Ook private partijen en regionale overheden worden hierbij betrokken.

De implementatie van het interdepartementale programma economische veiligheid wordt voortgezet, waaronder de uitkomsten van de ex ante analyses van sectoren in de vitale infrastructuur en maatregelen ter mitigering van risico's voor de nationale veiligheid bij aanbesteding en inhuur.

Defensie

EZ werkt in 2018 aan het inschakelen van de Nederlandse industrie en instituten bij de productie en ontwikkeling van militair materieel. Hierdoor krijgen Nederlands bedrijven meer ruimte om materieel aan Defensie te leveren. Dit biedt tevens mogelijkheden voor de export.

Griffierechten moeten eerlijker

Het ministerie zet in op een beter toegankelijke rechtspraak. Die toegankelijkheid wordt echter in gevaar gebracht doordat het innen van relatief kleine vorderingen voor ondernemers niet loont. Voor een vordering van 510 euro moet de ondernemer 470 euro aan griffierechten betalen. Om eerlijk zakendoen te bevorderen moet het griffierechtenstelsel dringend worden herzien.

7. Internationaal Zakendoen

Intensivering handelsbevordering

In de begroting van vorig jaar is er 10 miljoen euro per jaar beschikbaar gesteld voor de intensivering en verbetering van publiek-private handelsbevordering. Een deel van dit budget gaat naar de door VNO-NCW en MKB-Nederland opgerichte stichting NL International Business, die binnenkort van start gaat.

Overheid en bedrijfsleven gaan intensiever samen werken om buitenlandse markten beter te bewerken. In veel economieën speelt de overheid een grote rol waardoor die publiek-private samenwerking nodig is voor Nederlandse bedrijven om binnen te komen. Hiervoor wordt een zogenoemde publiek-private Werkplaats opgezet, om daarbinnen grote projecten gezamenlijk op te kunnen pakken. VNO-NCW en MKB-Nederland leveren hiervoor, via de stichting NL International Business en met de aangesloten brancheorganisaties als partner, de private inbreng.

Brexit

De Europese Unie onderhandelt met het Verenigd Koninkrijk over het akkoord dat de uittreding in maart 2019 van het VK uit de Europese Unie regelt. De inzet van Nederland, dat economisch grote belangen heeft bij de handel met het VK, is om tijdig een goed transitieakkoord te bereiken dat feitelijk de huidige situatie laat bestaan totdat een definitief toekomstakkoord is bereikt, zodat de gevolgen voor ondernemers in ieder geval per 2019 zo beperkt als mogelijk zijn.

Handelsakkoorden

De Europese Unie heeft vele onderhandelingen lopen voor handels- en investeringsakkoorden en wil nieuwe onderhandelingen openen zoals met Australië en Nieuw-Zeeland. Het nieuwe kabinet zal het akkoord tussen de EU en Canada (CETA) binnenkort aan de Tweede Kamer voorleggen, hierover zal ongetwijfeld een maatschappelijk debat ontstaan. Een ander groot akkoord in de pijplijn is dat met Japan. De onderhandelingen met de VS (TTIP) staan op een zeer laag pitje.

IMVO

Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) heeft grote maatschappelijke belangstelling. Branches en bedrijven werken hard om hun productieketens te verduurzamen, bijvoorbeeld via de zgn. IMVO-convenanten zoals afgesproken in de SER. Inmiddels zijn er - vaak met ondersteuning van de SER - dergelijke convenanten voor duurzame kleding en textiel, de bancaire sector, hout & papier, plantaardige eiwitten en goud. Onder andere de sectoren natuursteen, sierteelt, metaal, de technologische industrie, voedingsmiddelen, scheepvaart en toerisme zijn hard op weg naar een convenant. Met de overheid loopt het gesprek over financiering voor de totstandkoming, maar met name ook voor de implementatie van dergelijke convenanten.

Conform een wens uit de Kamer besteedt het kabinet 7 miljoen euro per jaar aan een fonds om organisaties en bedrijven te helpen kinderarbeid te bestrijden.

Afrika

Het kabinet zet in op versterking van opvang van vluchtelingen in de Syrië regio en de Hoorn van Afrika. Tegelijkertijd werkt Nederland, ook in EU-verband, aan een lange termijn aanpak van de migratieproblematiek. Zo financieren Nederland en de Europese Unie activiteiten gericht op de aanpak van grondoorzaken van migratie, zoals een actieve bevordering van werkgelegenheid voor jongeren in ontwikkelingslanden.

Internationalisering Start-ups

Het kabinet gaat Nederland meer neerzetten als sterke start-up hub en start-ups en scale-ups ondersteunen die de stap naar het buitenland gaan maken. Dit wordt gedaan door Nederlandse aanwezigheid te faciliteren op minimaal vijf internationale startupbeurzen en door startupmissies te organiseren.

Worldexpo

Het kabinet heeft een half miljoen euro ter beschikking gesteld voor de Wereldtentoonstelling 2020 in Dubai.

Bijlage

Premies werknemersverzekeringen als percentage premieloon

Premie	Fonds	2017	2018
Awf	Algemene Werkloosheidsfonds	2,64	2,95
Sfn	Sectorfondsen (gemiddelde premie)	1,36	1,23
WHK	Werkhervattingskas	1,16	1,16
Aof	Arbeidsongeschiktheidsfonds	6,16	6,27
Ufo	Uitvoeringsfonds voor de overheid	0,78	0,78
Uniforme opslag kinderopvang		0,5	0,5
Zvw	Zorgverzekeringswet	6,65	6,90

Bron: SZW

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van VNO-NCW en de Koninklijke Vereniging MKB-Nederland.

Postbus 93002

2509 AA Den Haag

T. 070 - 349 03 49 (VNO-NCW)

T. 070 - 349 09 09 (MKB-Nederland)

www.vno-ncw.nl

www.mkb.nl

19 september 2017

Deze nieuwsbrief is met zorg samengesteld. Er kan echter geen enkele aansprakelijkheid worden aanvaard voor eventuele onjuistheden of onvolkomenheden. Vermenigvuldigen van (delen van) deze uitgave is toegestaan, mits met bronvermelding.